

2011-12-07
Dnr 43-2011:377

Kiruna kommun
Rektorn vid Vittangi skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Vittangi skola
i Kiruna kommun

Tillsyn av Vittangi skola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kiruna kommun under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Vittangi skola besöktes av Skolinspektionen den 6 oktober 2011.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste förbättra sin uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat. I skolans dokumentation redovisas endast en samlad resultatbild av elevernas måluppfyllelse och som gäller för rektorsområdets 3 skolor. Av Skolverkets officiella statistik för läsåret 2011 framgår dock att meritvärdet för elever i årskurs 9 ligger i nivå för riket och att andel elever som nått målen i alla ämnen ligger över nivån för riket. Skolan saknar en sammanställning av elevernas kunskapsresultat relaterad till de nationella målen i årskurs 3, 5 och 9 i varje ämne. Vidare saknas en separat redovisning av hur många elever som nått kravnivån för godkänt på de nationella proven. Mot bakgrund av bristande dokumentation på skolnivå har Skolinspektionen inte kunnat bedöma kunskapsresultaten i sin helhet.

Som ett led i skolans kvalitetsarbete behöver rektorn inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning. Det är därför angeläget att lärarna dokumenterar den uppföljning och utvärdering de gör av elevernas kunskapsutveckling och att detta görs i samtliga ämnen och utifrån de nationella kursplanerna och kunskapskraven. Skriftliga omdömen utfärdas inte i alla ämnen som eleverna ges undervisning i och det saknas tydliga beskrivningar av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till målen. Detta måste utvecklas så att eleverna ges tydlig information om var de befinner sig i sitt lärande.

Det framgår vidare att personalen inte har en tydlig gemensam bild av skolans kunskapsresultat och att bristande måluppfyllelse ofta hänvisas till elevers individuella förutsättningar och inställning. Skolans fortsatta utvecklingsarbete förutsätter enligt Skolinspektionen en förbättrad samverkan kring elevernas lärande och utveckling i ett 6-16 års perspektiv. I det fortsatta kvalitetsarbetet är det viktigt att rektorn tar ett ökat ledningsansvar.

För att elevers behov av särskilt stöd ska tillgodoses behöver rektorn också säkerställa att skolans rutiner och arbetsgång gällande särskilda stödinsatser samt åtgärdsprogram sker i enlighet med lagstiftningen.

2011-12-07

2 (15)

Dnr 43-2011:377

Avslutningsvis konstaterar Skolinspektionen att flertalet av de brister som identifierats vid denna tillsyn också framkom som förbättringsområden vid Skolverkets inspektion år 2004.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Vittangi skola i Kiruna kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun att senast den **2012-03-07** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- undervisningen ska utgå från och omfatta läroplanens respektive kursplanernas krav som finns för respektive ämne (1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11/Lpo 94 och förordning om kursplaner).
- rektor ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk för en elev (5 kap. 14 § skolförordningen).
- undervisningen i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska (5 kap. 15 § skolförordningen).
- lärare samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/ Lpo 94 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).

2011-12-07

3 (15)

Dnr 43-2011:377

Trygghet och studiero

Skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling motsvarar inte kraven i skollagen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- det för skolenheten ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).
- skolan ska upprätta rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- utreda behov av studiehandledning på modersmålet samt ge handledning till de elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen)
- rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § första stycket skollagen).
- rektorn ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte tillräckligt om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- lärarna regelbundet ska utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån läroplanens respektive kursplanens krav som finns för varje ämne

2011-12-07

4 (15)

Dnr 43-2011:377

(Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg/Lpo 94 2.7 Mål och riktlinjer, Bedömning och betyg).

- i de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).
- de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne som eleven får undervisning i (10 kap 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- skolan erbjuder eleverna språkval i enlighet med författningarnas krav (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 5-7 §§ skolförordningen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

I den redogörelse för måluppfyllelse som rektorn presenterar till nämnden redovisas resultaten sammantaget för två F-9 skolor i rektorsområdet. Skolverkets statistik visar dock att det genomsnittliga meritvärdet för Vittangi skola läsår 2011 var 210,0 i jämförelse med rikets 210,6. Andel elever som nått målen i alla ämnen var 90,0 procent och låg därmed över nivån för riket som var 77,3 procent. Vidare framgår att alla elever når målen i alla ämnen förutom i engelska, historia, matematik, moderna språk, religion. Måluppfyllelsen i dessa ämnen ligger samtliga på 90,0 procent.

Det saknas också en separat redovisning av hur många elever som nått kravnivån för godkänt på de nationella proven. Av dokumentation framkommer att alla elever inte genomfört alla delprov och att arbete pågår för att skapa högre motivation hos elever för att genomföra de nationella proven.

Av Skolverkets officiella statistik framgår också att endast 15 av 24 elever deltog i nationella ämnesprovet för matematik år 2010. I övriga ämnesprov deltog 17 av 24 elever. Skolinspektionen vill klargöra att nationella prov i årkurs 9 är obligatoriska.

Vittangi skola genomför nationella ämnesprov i årskurs 3 och 5. I den redogörelse för måluppfyllelse som rektorn presenterar redovisas dock resultaten sammantaget för de tre skolorna i rektorsområdet. Det saknas en separat redovisning av hur många elever som nått kravnivån för godkänt på de nationella proven vid Vittangi skola. Det saknas också en sammanställning av kunskapsresultaten relaterad till de nationella målen i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik samt i årskurs 5 i samtliga ämnen varför Skolinspektionen inte kunnat bedöma resultaten i sin helhet.

Mot bakgrund av att alla elever inte ges möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen och att skolan inte kontinuerligt följer upp och utvärderar kunskapsresultaten i alla ämnen måste skolan vidta åtgärder. Skolan måste säkerställa att alla elever ges förutsättningar att lägst nå kunskapskraven för utbildningen.

Vidare framgår av dokumentation och intervjuer med rektor och personal att kränkningar förekommer mellan elever men att skolan agerar vid sådana händelser. Skolan bedriver också ett kontinuerligt värdegrundsarbete. Enligt elever, lärare och rektor finns dock problem med språkbruk och hård jargong mellan elever. Personal uppger i intervju att man inte vet varför skolan inte lyckats bättre med att förhindra och motverka detta. Kränkningar uppges också förekomma mot elever som är mer studiemotiverade. Av de elevenkäter skolan genomför finns enligt skolans kvalitetsredovisning en

signal om upplevd oro och otrygghet i skolan.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Motivering:

Undervisningens utgångspunkt

I intervjuer med lärare framkommer att vissa delar av utbildningen inte är inriktad på de nya kursplanernas kunskapskrav och centrala innehåll. Under föregående läsår har lärare i olika omfattning arbetat i kommunens ämnesgrupper med att sätta sig in i de nya kursplanerna. Medan vissa lärare arbetar för att planera och genomföra undervisningen utifrån de nya kursplanerna uppger andra att tid inte funnits för detta. Vid Vittangi skola har också träffar för all personal genomförts med syfte att implementera nya styrdokument. Detta har dock, enligt flera lärare, inte varit tillräckligt. Det framgår också att tid för att kunna samverka kring och diskutera nya styrdokument i arbetslag varit begränsad.

Svenska som andraspråk

Vid Vittangi skola genomförs undervisning i svenska som andraspråk. Det framkommer dock att eleverna inte ges undervisning i ämnet istället för svenska. Enligt intervjuer med lärare fungerar svenska som andraspråk mera som stöd i ämnet svenska och inte som ett eget ämne. Undervisningen sker inte heller utifrån kursplanen i svenska som andra språk. Vidare framkommer att det är lärare som bedömer och bestämmer behov av svenska som andraspråksundervisning. Rektor fattar inte några formella beslut om undervisning i ämnet.

Skolinspektionen vill klargöra att elever som bedöms vara i behov av svenska som andraspråk har rätt till denna undervisning och att beslutet fattas av rektorn. Det är viktigt att beakta att svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan som ska genomföras istället för svenska.

Samverkan

Intervjuer med lärare visar att samverkan mellan arbetslag är bristfällig vad gäller återkommande samtal kring områden som kunskapssyn, kunskapsresultat, mål och bedömning och elevinflytande. Även om skolan har gemensamma träffar för all personal uppger lärare att den röda tråden i skolans arbete ur ett F-9 perspektiv saknas och att

2011-12-07

7 (15)

Dnr 43-2011:377

det inte sker en övergripande samverkan mellan arbetslagen. Det framgår exempelvis att det inte finns former för samverkan kring elevernas kunskapsresultat. Lärare som undervisar i högre årskurser uppger att eleverna inte alltid har de kunskaper de behöver i alla ämnen när de börjar i årskurs 7. Lärare i lägre årskurser beskriver också att de fått sådana signaler.

Skolinspektionen konstaterar att skolan behöver förbättra samverkan inom skolan i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Brist på samverkan försvårar elevernas möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författning:

1 kap. 11§ skollagen, 5 kap. 14–15 §§ skolförordningen, Lgr 11 2 Övergripande mål och riktlinjer, 3 Kunskaper/Lpo 94 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling motsvarar inte kraven i skollagen.

Motivering:

Plan mot kränkande behandling

Vittangi skola har en handlingsplan mot kränkande behandling som är gemensam för de tre skolenheter som ingår i rektorsområdet. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs i skolområdet och rutiner för arbetet vid diskriminering och annan kränkande behandling. Det framgår också att kontinuerliga kartläggningar genomförs för att fånga upp signaler om risker från skolornas elever. De riskområden som skolorna ska arbeta med under kommande läsår är bland annat språkbruket, enstaka rasistiska tendenser samt oro och otrygghet i vissa elevgrupper. Det som däremot inte framgår av planen är vilken eller vilka av skolorna som de specifika områdena och åtgärderna avser.

Även om det framgår att skolans personal på olika sätt arbetar med att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling visar intervjuer med skolans personal att det finns olika bilder i vad mån arbetet med likabehandlingsplanen är förankrad i skolans arbete. Det finns också en skillnad i hur personalen uppfattar planens handlingsrutiner. Elever uppger också i intervjuer att de har begränsad kännedom om planens innehåll och syfte.

Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara följa upp och se över den gamla planen. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

2011-12-07

8 (15)

Dnr 43-2011:377

Vidare framkommer i intervju med rektor att skolan inte har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen.

För stöd i arbetet med planen mot kränkande behandling se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Se även Diskrimineringsombudsmannens, Barn- och elevombudsmannens och Skolinspektionens handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling (2009).

Författning:

6 kap. 8,10 § § skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Studiehandledning på modersmålet

I intervjuer med rektor och personal framgår att inga elever på skolan ges studiehandledning på modersmålet. Vid skolan finns nyanlända flerspråkiga elever men några utredningar av elevers behov av studiehandledning på modersmålet genomförs inte enligt intervjuer med lärare.

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Rektors ansvar

Av dokumentstudier och i intervjuer med rektor och lärare framkommer att de rutiner som skolan har, när det befaras att elever inte når kunskapskraven, inte tydligt omfattar rektors ansvar för utredning och beslut om åtgärdsprogram. Skolans handlingsprogram omfattar både stöd inom ramen för lärares ansvar och särskilda stödinsatser. Signaler om att en elev bedöms vara i riskzonen att inte nå målen kommer först från läraren till arbetslaget. Stöd sätts då in samtidigt som rektor och specialpedagog får signal om detta. Specialpedagog handleder lärare eller arbetar med eleven enskilt. Efter en tid följer specialpedagogen upp arbetet och om stödbehovet kvarstår upprättas ett åtgärdsprogram. Kvarstår behovet trots detta tas elevärendet upp i miniteamet. Skolans klasslärare gör därefter en pedagogisk kartläggning. Utifrån kartläggningen beslutas hur ärendet ska gå vidare med eventuellt fortsatta utredningar. Enligt rektor händer det att

åtgärdsprogrammen dröjer alltför länge innan de upprättas eller till och med att det inte görs i tillräcklig omfattning.

I lärarintervjuer framkommer att rutiner och arbetsgång för särskilt stöd inte är tydliga för all personal. Det framkommer också att stödinsatser inom ramen för särskilt stöd ges före beslut om åtgärdsprogram.

Skolinspektionen vill klargöra att rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Åtgärdsprogram

De åtgärdsprogram som utarbetas vid Vittangi skola utgår från ett systemorienterat tillvägagångssätt. Blanketten har en tydlig struktur och omfattar en kartläggning av elevens nuvarande situation, hur elev och föräldrar uppfattar skolsituationen, mönster och samband avseende elevens behov av hjälp och stöd, samt långsiktiga mål och arbetsmål. Ytterligare ett avsnitt omfattar åtgärder, vem som är ansvarig för olika moment och när åtgärderna ska genomföras. Av samtal med skolans personal framgår att åtgärdsprogram utarbetas för elever som inte når målen i svenska, engelska och matematik samt vid beteendeproblematik.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram vid Vittangi skola. De uppfyller dock inte de krav som kan ställas på ett sådant då det inte alltid framgår en tydlig beskrivning av elevens behov samt hur stödåtgärder utformats efter de behov eleven har. Det framgår inte heller alltid när och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Enligt skollagen ska det av åtgärdsprogram framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen vill i sammanhanget än en gång betona rektors ansvar i såväl upprättande av åtgärdsprogram som uppföljning och utvärdering av de stödinsatser som ges.

För stöd i utarbetandet av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Författning:

3 kap. 8–9 § § skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte tillräckligt om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Motivering:

Utvärdering av elevernas kunskaper

Av dokumentation och intervjuer med lärare framkommer att elevernas kunskapsutveckling inte systematiskt följs upp, utvärderas och dokumenteras med utgångspunkt i kursplanernas krav i alla ämnen och årskurser. Några lärare uppger att de mera dokumenterar vad eleverna klarat av för arbetsuppgifter, inte vad eleverna lärt sig i relation till de nationella kunskapskraven. Vidare uppges att även om bedömningen relaterad till målen förbättrats i skolan så tolkas målen olika av lärare. Av intervjuer framkommer att kunskapsuppföljningen sker systematiskt i matematik, svenska och engelska där de nationella proven utgör ett centralt underlag. Enligt intervju med lärare är det också dessa resultat som rektorn efterfrågar.

Att systematiskt följa och utvärdera elevers kunskapsutveckling i relation till de nationella kraven i kursplanerna utgör, enligt Skolinspektionen, ett viktigt underlag för att kunna vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Likaså är kunskapsuppföljning i samtliga ämnen utgångspunkten för att kunna ge den information som en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen ska förmedla.

Rättelse se bilaga./A.D

Författning:

10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.4 Övergripande mål och riktlinjer/Lpo 94 2.4 Mål och riktlinjer.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Motivering:

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till nationella mål och kunskapskrav. Det är viktigt att resultaten följs upp och utvärderas både på individ- och skolnivå så att nya metoder kan prövas och utvecklas. En systematisk dokumentation på skolnivå gör det möjligt att se mönster i resultaten över tid, mellan flickor och pojkar samt mellan ämnen.

Av dokumentstudier och intervju med rektor framkommer att de kunskapsresultat som främst följs upp är ämnena svenska, matematik och engelska. Av skolans kvalitetsredovisning framgår resultaten sammantaget för de tre skolenheter som ingår i rektors ansvar. Där redovisas hur stor andel elever som nått tillfredsställande resultat sammantaget för alla ämnen i årskurserna 3, 5 och 8. Elevernas måluppfyllelse i årskurs 9 redovisas sammantaget för två skolor. Även resultaten från de nationella ämnesproven redovisas gemensamt för skolorna. Rektor diskuterar muntligt med lärare och specialpedagog hur eleverna klarar sig. Främst uppmärksammas resultaten från nationella ämnes-

2011-12-07

11 (15)

Dnr 43-2011:377

prov och om elever har svårigheter i skolarbetet. Någon dokumenterad sammanställning av kunskapsresultaten för de olika ämnena i Vittangi skola i årskurs 3, 5 och 9 redovisas inte. Skolan saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete och för att kunna vidta relevanta åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen. Av intervjuer med skolans personal framgår också att personalen inte har en gemensam bild av skolans kunskapsresultat.

De resultatsammanställningar som ges med analyser och åtgärdsplaner som Skolinspektionen tagit del av redovisar problem- och förbättringsområden. Dock framgår inte vilka konkreta åtgärder som respektive skola behöver vidta för att förbättra måluppfyllelsen. Generellt hänvisas också bristande måluppfyllelse till elevernas förutsättningar och inställning till skolarbetet. Detta synsätt framgår också i intervjuer med rektor och skolans personal.

Det är Skolinspektionens bedömning att rektor mer systematiskt behöver följa upp och utvärdera skolans resultat så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs. Rektors roll är att leda detta kvalitetsarbete och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen

Författning:

4 kap. 4 § första stycket skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Motivering:

Språkval

Av intervjuer med rektor, lärare och elever framgår att elever inte ges reella valmöjligheter när det gäller språkvalet i årskurs 7. Enligt skolans språkvalsblankett kan elever som språkval välja att läsa tyska, spanska, svenska eller engelska. I rektorsintervjun samt i intervjuer med lärare och elever uppges att eleverna först uppmanas att pröva på att läsa spanska under årskurs 7. Som skäl anger rektor att skolan endast har tillgång till en utbildad lärare i spanska. Rektor beskriver att om elever verkligen vill läsa ett annat språk än spanska kan det anordnas. Enligt intervjuer med lärare och elever uppmanas eleverna att först pröva på att läsa ämnet spanska och att de sedan om vill kan läsa svenska eller engelska som alternativt språkval. Elever uppger att de bara kan välja spanska då det inte finns någon annan lärare att tillgå.

2011-12-07

12 (15)

Dnr 43-2011:377

Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Detta görs således inte på Vittangi skola.

Vidare framgår i intervju med lärare att språkvalet svenska eller engelska främst fungerar som stödundervisning i dessa språk. Enligt intervjuade lärare använder också eleverna dessa lektionstillfällen för att träna på andra ämnen och inför prov. Skolinspektionen vill förtydliga att undervisningen inom svenska och engelska inom språkvalet ska utgå från läroplanens respektive kursplanens krav för svenska och engelska.

Författning:

10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 5–7 § § skolförordningen.

2011-12-07

13 (15)

Dnr 43-2011:377

Bakgrund

Beskrivning av Vittangi skola

Verksamheten vid Vittangi skola omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9. I en annan byggnad vid skolan finns fritidshem och förskola. Skolan har 81 elever i årskurserna 1–9 och 6 elever i förskoleklassen.

Eleverna är organiserade i åldersblandade klasser i de lägre årskurserna. I årskurserna 7,8 och 9 sker undervisningen i huvudsak i åldershomogena klasser. Personalen är organiserad i tre arbetslag.

Rektorn för har förutom ansvar för Vittangi skola även ansvar för Övre Soppero skola och Svappavaara skola samt fritidshem vid respektive verksamhet. Bedömningen av fritidshemmens verksamhet redovisas i ett separat kommunövergripande beslut.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd AnnaCarin Nilsson och jurist Hanna Karlsson.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Anna Davis
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Rättelse i beslut efter tillsyn av Vittangi skola i Kiruna kommun, dnr 43-2011:377

Ett stycke till motiveringstexten av bedömningspunkten "Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte tillräckligt om elevens kunskapsmässiga utveckling" har fallit bort på sidan 10 under nedanstående rubrik:

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Motivering:

Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen

Vittangi skola upprättar individuella utvecklingsplaner för samtliga elever i anslutning till utvecklingssamtalen. I de utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid skolans insatser för att eleven ska nå målen. Skolinspektionen ser exempel på planer där fokus ligger på vad eleven och hemmet ska göra, medan skolans insatser inte tydligt redovisas. Exempel på skrivningar är att eleven ska jobba på lektionen och göra läxor och att eleven ska vara aktiv och få hjälp hemma. En individuell utvecklingsplan ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Skolans ansvar för undervisningen och dess insatser är således centrala att redogöra för. Av intervjuer med lärare och elever framgår också att den individuella utvecklingsplanen ofta inte följs upp förrän vid nästa utvecklingssamtal.

Det finns enligt lärare en osäkerhet avseende hur den skriftliga informationen om elevernas kunskapsutveckling ska dokumenteras. Skriftliga omdömen utfärdas inte i alla ämnen som eleverna får undervisning i. Omdömena saknar tydliga beskrivningar av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till målen. I hög grad beskrivs elevens egenskaper och på vilket sätt eleven genomfört olika uppgifter. Exempel på omdömen är att eleven jobbar på bra, är engagerad, oftast jobbar flitigt, gör alla uppgifter utan större problem, att eleven är duktig och fokuserad och ska fortsätta så. Det framgår således inte konkret vilka förmågor och kunskaper som eleven nått och vilka mål som bedömningen relaterar till.